LIBRIS We know books

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

Daria-Daniela Lupșa

EDUCAȚIE SOCIALĂ

MANUAL PENTRU
CLASA A VI-A

EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ S.A.

LIBRIS We know books

CUPRINS

1. Introducere.....5

2. Prezentarea manualului.....6

3. Unitatea de învățare 1 - Caracteristici ale societății contemporane.....8

Lecția 1 - Diversitatea culturală - o caracteristică a societății contemporane.....9
Lecția 2 - Identitatea culturală.....13
Lecția 3 - Patrimoniul cultural.....17
Lecția 4 - Conservarea și promovarea moștenirii culturale.....21
Lecția 5 - Patriotismul și manifestările sale.....25
Lecția 6 - Societate multiculturală sau societate interculturală.....29
Recapitulare/(Auto)Evaluare sumativă.....32

4. Unitatea de învățare 2 - Valori și principii ale societății interculturale.....34

Lecția 7 - Principiile și valorile unei societăți interculturale.....35
Lecția 8 - Provocările diversității.....39
Lecția 9 - Abateri de la principiile și valorile unei societăți interculturale.....43
Lecția 10 - Manifestări și efecte ale lipsei de solidaritate.....49
Recapitulare/(Auto)Evaluare sumativă.....54

5. Unitatea de învățare 3 - Persoana în societatea interculturală.....56

Lecția 11 - Trăsături ale persoanei în societatea interculturală.....57
Lecția 12 - Comunicarea interculturală.....61
Lecția 13 - Dialogul intercultural.....65
Recapitulare/(Auto)Evaluare sumativă.....68

6. Unitatea de învățare 4 - Proiectul educațional.....70

Lecția 14 - Proiectul educațional.....71
Lecția 15 - Proiectul *Cetățeanul*.....72
Proiect.....76

Recapitulare/(Auto)Evaluare finală.....86

Calendar intercultural.....90

Bibliografie selectivă.....103

Trebuie să acceptăm faptul că oamenii sunt diferiți în privința aspectului exterior, dar și a personalității. Nu numai oamenii sunt diferiți, ci și culturile cărora ei le aparțin. Modul în care fiecare dintre noi înțelege și respectă aceste lucruri poate să contribuie la dezvoltarea și progresul societății. O societate corectă, democratică, trebuie să asigure egalitatea șanselor pentru toți membrii săi, plecând de la diversitatea și diferențele existente în orice societate.

Competențe specifice vizate:

1.1 Utilizarea corectă a termenilor specifici educației interculturale cu referire la fapte / evenimente / procese din societatea contemporană.
2.1. Manifestarea unei atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți, față de identitatea culturală proprie și față de identitatea celor care aparțin unor culturi diferite.

Documente cu linkuri:

- Constituția României;
- Declarația Universală UNESCO asupra Diversității Culturale (2001);
- Legea nr. 202 din 19 aprilie 2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați;
- Hotărârea nr. 484 din 23 mai 2007 privind aprobarea Statutului Agenției Naționale pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați;
- O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată în Monitorul Oficial nr. 166 din 7 martie 2014.

Lecția 1 - Diversitatea culturală - o caracteristică a societății contemporane

Ce este cultura?

Cuvântul „cultură" provine din latinescul *colere* „a construi; a avea grijă de; a planta sau a cultiva". De regulă, termenul se referă la ceva creat prin intervenția omului sau care rezultă din activitatea umană. Cultura constă dintr-un *ansamblu de tipare valorice și atitudinale esențiale* care fundamentează comportamentele sociale și care este *transmis de la o generație la alta*. Cultura e întotdeauna un fenomen colectiv, deoarece este împărtășită de oameni care trăiesc sau au trăit în același mediu social, sau în locul în care a fost creată.

Cultura se învață, nu este înnăscută. Cultura este un sistem fundamental ce înglobează *viziunea asupra lumii* în care trăim, *valorile și normele* conform cărora acționăm, *limba* pe care o vorbim, *modul în care ne îmbrăcăm, ce și cum mâncăm, comunicăm și relaționăm cu alți indivizi, tradițiile...* – un întreg program care stabilește comportamentul nostru de zi cu zi. Prin urmare, trebuie să vorbim despre culturi și nu despre o cultură unică. Ea poate fi comparată cu un aisberg, incluzând elemente ușor vizibile (limba, tradițiile, muzica, îmbrăcămintea, arhitectura etc.), dar și alte caracteristici, mai numeroase, ce se disting mult mai greu (valorile, organizarea timpului etc.).

Dicționar

atitudine = fel de a se purta.
cultură = totalitatea valorilor materiale și spirituale create de omenire în decursul timpului.
valoare = calitate, însușire, apreciere pe care o manifestăm față de un obiect în funcție de nevoile și aspirațiile noastre (binele, adevărul, frumosul etc.).

Știați că ...

În anul 2007 orașul Sibiu a fost Capitală Culturală Europeană?

Aplicăm

1. Realizați o scurtă compunere plecând de la una dintre situațiile următoare:
- locuiți, timp de o zi, într-o comunitate care aparține unei culturi diferite de a voastră;
- mergeți, timp de o zi, la o școală într-o comunitate care aparține unei culturi diferite.

2. CVINTETUL - Scrie un cvintet despre *cultură*, cu următoarea structură:

Primul vers: cuvântul prin care precizezi subiectul (de obicei, un substantiv);

Al doilea vers: două cuvinte care descriu subiectul (de obicei, adjective);

Al treilea vers: trei cuvinte care exprimă acțiuni (de obicei, verbe la modul gerunziu);

Al patrulea vers: o propoziție formată din patru cuvinte care exprimă o idee, o definiție sau sentimente legate de subiectul ales;

Al cincilea vers este format dintr-un cuvânt ce exprimă esența subiectului.

3. Prezentați tradițiile de sărbătorire a Crăciunului, Paștelui, Zilei Recoltei ș.a. în diverse țări sau în diferite zone ale țării. Care sunt valorile de la baza acestor tradiții?

4. **Sub lupă...**
Ce atitudine aveți față de colegii de clasă, care aparțin unei culturi diferite de a voastră?

5. **Portofoliu**
Realizați o selecție a unor imagini (de exemplu, fotografii, postere, desene) în care se pot identifica vizual atât elemente specifice culturii românești, cât și elemente specifice altor culturi din Europa și din lume. Includeți imaginile selectate într-un portofoliu tematic, în format letric sau electronic.

LIBRIS Webstore books

Diversitatea culturală - o caracteristică a societății contemporane

Diversitatea înseamnă a fi diferit. Cu toții suntem diferiți încă din momentul în care ne naștem. Acolo unde avem două sau mai multe persoane, avem diversitate, avem culturi diferite. Diferențele dintre noi ne oferă avantaje și caracteristici unice precum și o perspectivă distinctă asupra vieții. La fel se întâmplă și în cazul culturii, unde putem vorbi despre *beneficiile diversității*, o cultură nefiind superioară alteia.

Conceptul de *diversitate culturală* se bazează pe schimburi și pe fluxuri de oameni, de idei și de bunuri și servicii culturale. Diferențele culturale se manifestă în diferite moduri, prin:

- simboluri: cuvinte, gesturi, imagini sau obiecte care au un anumit înțeles ce nu poate fi recunoscut ca atare decât de cei care împărtășesc acea cultură;
- eroi: oameni reali sau imaginari, înzestrați cu însușiri prețuite de o cultură și, prin urmare, servesc drept modele de comportament pentru contemporani;
- ritualuri: activități colective, care chiar dacă nu ajută practic la realizarea scopurilor dorite, au un rol esențial, în cadrul unei culturi;
- valori ce sunt însușite începând cu primii ani de viață și care reprezintă „nucleul culturii".

Dicționar

diversitatea culturală = vizează diferențele culturale existente între oameni, precum și cele dintre grupuri diverse, ca identități multiple: tradiții, obiceiuri, modul de abordare a educației și a societății din perspectivă interculturală.

ritual = ceremonial, desfășurat după reguli tradiționale, cu prilejul nașterii, căsătoriei, morții, semănatului sau al culesului etc.

servicii culturale = includ spectacole, arte plastice, creații culturale etc.

Știați că ...

21 mai este *ziua mondială pentru diversitate culturală, dialog și dezvoltare. Inițiativa a aparținut, în 2002, UNESCO?*

Aplicăm

1. Selectați din presă un articol care face referiri la o cultură diferită de a voastră. Citiți cu atenție articolul și analizați referirile culturale diferite de propria cultură.
2. Formați grupe de 4-6 elevi. Realizați un film de 3-5 minute, în care să evidențiați elemente de diversitate în localitatea în care trăiți.
3. Formați grupe de 4-6 elevi. Concepeți un pliant informativ pentru elevii din școală pe tema „Unitate în diversitate".
4. **Jurnaliștii de serviciu**

Monitorizați timp de patru zile un post de televiziune, radio sau un ziar.

Identificați mesajele care promovează diversitatea culturală.

Comparați mesajele în care este promovată diversitatea culturală și egalitatea de șanse.

5. **Completează pe caiet:**

1. Inițiativa sărbătoririi zilei mondiale pentru diversitate culturală, dialog și dezvoltare a aparținut...
2. Diferențele dintre noi ne dau avantaje și caracteristici...
3. Binele, adevărul, frumosul reprezintă...
4. Ceremonial, desfășurat după reguli tradiționale, cu ocazia unor evenimente importante...
5. Cuvinte, gesturi, imagini sau obiecte care au un anumit înțeles ce nu poate fi recunoscut ca atare decât de cei care împărtășesc acea cultură, adică...
6. Oameni reali sau imaginari, înzestrați cu însușiri prețuite de o cultură și care servesc drept modele de comportament, adică...
7. Obiceiuri sau...

Autoevaluare/Interevaluare/Evaluare

Repetăm! Autoevaluare/Interevaluare/Evaluare

1. Studiu de caz

Formați grupe de 4-6 elevi. Identificați activitatea preferată a grupului din care faceți parte. De exemplu, vă place să vizionați desene animate sau filme. Apoi imaginați-vă că de acum înainte, veți face acest lucru, în fiecare zi din viața voastră (veți merge la același cinematograf, cu aceiași oameni și veți viziona același desen animat sau același film). Oare nu v-ar deranja, până la urmă, acest lucru?

Analizați cazul prezentat și argumentați de ce avem nevoie de diversitate într-o societate, pornind de la nevoile și dorințele umane.

Prezentați alte exemple cotidiene în care avem nevoie de diversitate într-o societate.

2. Metoda cadranelor

Formați patru grupe. Fiecare grupă va rezolva o cerință înscrisă în cadran:

Grupa 1 Diferențele sunt... (De exemplu – normale - firești...)	Grupa 2 Atitudinea față de ceilalți, diferiți sau nu de noi, este de... (De exemplu – acceptare, înțelegere...)
Grupa 3 Legătura între ceea ce am aflat și experiența de fiecare zi este... (De exemplu – nu trebuie să ne respingem dacă suntem diferiți...)	Grupa 4 Lecția învățată este... (De exemplu – utilă, deoarece...)

3. Identificați asemănări și deosebiri culturale, pornind de la vizitarea unor muzee/spații expoziționale, care reflectă patrimoniul cultural/moștenirea culturală, tradițiile și obiceiurile diferitelor comunități/culturi.

4. Joc de rol pe tema: „Să ne prezentăm specificul cultural și să cunoaștem alte culturi!".

1. Precizează dacă următoarele afirmații sunt **adevărate sau false:**

a. Cultura nu joacă niciun rol în viața omului.

b. Avem nevoie de diversitate atât în viața noastră, cât și în viața societății.

c. Există o singură cultură.

d. O cultură este superioară alteia întrucât este diferită de alta.

2 puncte

2. Ce înțelegi prin mottoul Uniunii Europene, „Uniți în diversitate", stabilit în 4 mai 2000, după ce a fost organizat un concurs numit „O deviză pentru Europa"?

2 puncte

3. Redactează un text de 5-10 rânduri care să includă argumente simple referitoare la rolul pozitiv al diversității culturale.

2 puncte

4. Analizează următoarea imagine și identifică criteriile în baza cărora se produce diversitatea:

3 puncte

Notă: Se acordă 1 punct din oficiu.

Identitatea înseamnă atât recunoașterea individualității unei persoane așa cum ea se prezintă altora sau cum este percepută de alții, cât și apartenența unui individ la un grup, societate sau comunitate creată de limbă, rudenie, stil de viață, credințe sau alte legături comune. Fiecare om este diferit de ceilalți; cu toate acestea multe elemente ne aseamănă pe unii dintre noi: vorbim aceeași limbă, avem aceleași tradiții, valori, credințe, comportamente etc. Astfel, putem vorbi despre **identitate personală**, dar și despre **identitate culturală**. **Identitățile se pot schimba** în cursul vieții unui om, însă cultura, în calitate de factor de dezvoltare durabilă (alături de economie, domeniul social și problematica de mediu) reafirmă importanța identității și a specificității locale și regionale, care implică nevoia de protejare a patrimoniului cultural și de conștientizare a valorii acestuia de către comunitate.

Competențe specifice vizate:

1.1.Utilizarea corectă a termenilor specifici educației interculturale cu referire la fapte/evenimente/procese din societatea contemporană.

1.2. Identificarea propriilor repere de identitate culturală, prin raportare la sisteme de referință culturale variate.

3.1. Manifestarea unei atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți, față de identitatea culturală proprie și față de identitatea celor care aparțin unor culturi diferite

Calendar intercultural

Luna septembrie:

Bulgarii

Documente cu linkuri:

- Constituția României
- Legea nr. 202 din 19 aprilie 2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați
- Hotărârea nr. 484 din 23 mai 2007 privind aprobarea Statutului Agenției Naționale pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați
- O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată în Monitorul Oficial nr. 166 din 7 martie 2014